

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความมั่นคงในการทำงานของบัณฑิต กรณีศึกษาโครงการโควตาพิเศษ มหาวิทยาลัยศิลปากร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) เป็นการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา หนังสือ บทความ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางราชการ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) ศึกษาในเชิงปริมาณ เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2547 ซึ่งผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยศิลปากรด้วยโควตาพิเศษ จำนวน 382 คน มีรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

จำนวนบัณฑิตซึ่งผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยศิลปากร
ด้วยโควตาพิเศษที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2547

คณะวิชา	จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา (คน)
จิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์	4
สถาปัตยกรรมศาสตร์	6
โบราณคดี	10
มัณฑศิลป์	7
อักษรศาสตร์	56
ศึกษาศาสตร์	48
วิทยาศาสตร์	125
เภสัชศาสตร์	41
วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	24
ดุริยางคศาสตร์	0
สัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร	61
รวม	382

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2547 ซึ่งผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยศิลปากรด้วยโควตาพิเศษใน 5 คณะวิชา ที่จัดการเรียนการสอน ณ วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ได้แก่ คณะอักษรศาสตร์ จำนวน 56 คน คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 48 คน คณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 125 คน คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 41 คน และคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 294 คน

โดยเหตุผลในการเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เนื่องจากเป็นบัณฑิตที่มีอยู่ในขั้นสร้างหลักฐาน ตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (Super's Theory of Career Development) ซึ่งเป็นขั้นที่บุคคลได้ค้นพบงานที่เหมาะสม มีความตั้งใจ และความพยายามในการทำงานเพื่อจะได้ยึดเป็นอาชีพถาวร และเป็นบัณฑิตที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยศิลปากรมีการผลิตบัณฑิต ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย

คณะอักษรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คือ คณะเภสัชศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์ และ คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังเป็นบัณฑิตที่สามารถติดตามข้อมูลได้สะดวกกว่าบัณฑิตรุ่นก่อนหน้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยการประมวลความคิดจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิต เป็นคำถามปลายปิดแบบตรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ คณะที่สำเร็จการศึกษา ระดับผลการศึกษาเฉลี่ยตลอดหลักสูตร ภูมิลำเนา และสถานภาพสมรส

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะการมีงานทำของบัณฑิต เป็นคำถามปลายปิดแบบตรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ สถานภาพในการทำงาน ลักษณะงานที่ทำ ประเภทหน่วยงาน ที่ตั้งของสถานประกอบการ การกลับไปทำงานในภูมิลำเนา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับความมั่นคงในการทำงานของบัณฑิต เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (Likert's Five Rating Scale) สอบถามความมั่นคงในการทำงานของบัณฑิตใน 5 องค์ประกอบ มีข้อคำถาม จำนวนทั้งสิ้น 52 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านการจ้างงาน มีข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านค่าตอบแทนจากการทำงาน มีข้อคำถาม จำนวน 13 ข้อ
3. ด้านสวัสดิการจากหน่วยงาน มีข้อคำถาม จำนวน 14 ข้อ
4. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ
5. ด้านโอกาสก้าวหน้าในงาน มีข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ

โดยเกณฑ์ที่กำหนดค่าคะแนนในการประเมินระดับความมั่นคงในการทำงานแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับความคิดเห็น	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของความมั่นคงในการทำงานในทัศนะของบัณฑิต เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้อง มีความเชื่อถือได้ และเหมาะสมในการใช้งาน ผู้ศึกษาจึงได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ไปทดสอบหาความเที่ยงตรงและหาความเชื่อมั่น ดังนี้

1. หาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง

2. หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาซึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ไปทดสอบ (Pre-test) กับบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากรซึ่งไม่ได้ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยศิลปากรด้วยโควตาพิเศษ ซึ่งเป็นบัณฑิตคณะอักษรศาสตร์ จำนวน 6 คน บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 6 คน บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 6 คน บัณฑิตคณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 6 คน และบัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามทั้งหมดได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9127 จัดอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับทางไปรษณีย์ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2551-30 ธันวาคม 2551 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งให้กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 294 ชุด ได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้จำนวน 256 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.07 ซึ่งมากกว่าร้อยละ 70 ของแบบสอบถามที่ส่งไป และถือว่าเพียงพอจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530, น. 1-2)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้อำนาจวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science (SPSS)) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย

1. การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของบัณฑิต ได้แก่ เพศ คณะที่สำเร็จการศึกษา ระดับผลการศึกษาเฉลี่ยตลอดหลักสูตร ภูมิลำเนา และสถานภาพสมรส ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะการมีงานทำ ได้แก่ สถานภาพในการทำงาน ลักษณะงานที่ทำ ประเภทหน่วยงาน ที่ตั้งของสถานประกอบการ การกลับไปทำงานในภูมิลำเนา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2. หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับข้อมูลทักษะเกี่ยวกับความมั่นคงในการทำงานของบัณฑิต โดยเกณฑ์ของค่าเฉลี่ยที่ใช้ในการวิเคราะห์ความมั่นคงในการทำงานแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยช่วงห่างของแต่ละช่วงชั้นคำนวณจาก

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

ผู้ศึกษานำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความมั่นคงในการทำงาน 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	ความมั่นคงในการทำงานน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	ความมั่นคงในการทำงานปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	ความมั่นคงในการทำงานมาก

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรโดยใช้ค่าสถิติ t-test และ F-test กำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบภายหลัง (Post hoc Test) โดยการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference)

4. การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของความมั่นคงในการทำงานจากแบบสอบถามส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

การนำเสนอผลการศึกษา

นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบตารางแสดงข้อมูลทางสถิติ (Descriptive Analysis)

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2547 อยู่ในระยะต้น ๆ ของขั้นสร้างหลักฐานนี้ ซึ่งอาจมีการทดลองงานและเปลี่ยนงานได้ จึงอาจเป็นบัณฑิตที่เพิ่งเปลี่ยนงานใหม่

2. ภาวะเศรษฐกิจในประเทศไทยตั้งแต่เดือนมกราคม 2552 เป็นต้นมา มีการถดถอยลงอย่างรุนแรง และมีการเลิกจ้างของสถานประกอบการเพิ่มขึ้นมากกว่าเดือนธันวาคม 2551 ซึ่งผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล